

Jaké jsou současné výzvy pro efektivní a etickou výuku finanční gramotnosti u nás?

Lenka Řeháková

Kostelec nad Černými lesy

12.11.-13.11.2014

Obsah příspěvku

- Vymezení finanční gramotnosti dle OECD
- Irský Rámec kompetencí pro finanční gramotnost (Financial Competency Framework)
- Projekt SEKO

OECD – vymezení finanční gramotnosti

(Zdroj: Rámec testování finanční gramotnosti PISA 2012)

- Finanční gramotnost NENÍ laťka, které je třeba dosáhnout
- *Jde spíše o to, jakou měrou a PRO JAKÝ SITUAČNÍ KONTEXT JSME GRAMOTNÍ*
- Zásadně se liší potřebná FG u jednotlivých cílových skupin (rodič nezletilého dítěte, senior, občan bydlící ve vyloučené lokalitě)

Pojetí FG dle vymezení OECD

1. KOGNITIVNÍ FAKTORY

- ✓ fakta (obsah)
- ✓ práce s fakty (procesy)
- ✓ situační práce s fakty a procesy (kontext)

2. NEKOGNITIVNÍ FAKTORY

- ✓ přístup k informacím a vzdělání
- ✓ přístup k finančním produktům
- ✓ osobní postoj k finančním otázkám a sebedůvěra při jejich řešení
- ✓ skutečné jednání, utrácení a ukládání peněz

NEROZHODUJEME SE V SOCIÁLNÍM VZDUCHOPRÁZDNU – TEORIE A SCHOPNOST APLIKOVAT JI NEZNAMENÁ, ŽE TAK BUDEME V REÁLNÉM ŽIVOTĚ JEDNAT.

FINANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ JAKO SOUČÁST CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE

VZDĚLÁVÁNÍ (UČENÍ) DOSPĚLÝCH

INFORMÁLNÍ UČENÍ

- RODINA
- REFERENČNÍ SKUPINY

VZDĚLÁVÁNÍ NA MŠ, ZŠ, SŠ, SOU, VŠ a ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍCH

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ (UČENÍ)

- FORMÁLNÍ
- NEFORMÁLNÍ
- INFORMÁLNÍ

OBČANSKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- základy finanční gramotnosti pro zvládnutí vedení osobního rozpočtu a managementu peněz, správy aktiv a pasiv

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

- investiční hry dostupné na internetu, stolní hry s nácvikem rozpočtování a investování

DALŠÍ PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- A, vzdělávání finančních poradců, makléřů, ekonomů, rodinných poradců, makléřů,
- B, pracovníků v oblasti vzdělávání dospělých: sociálních pracovníků, kariérových poradců, personalistů, pedagogů v režimu DVPP, andragogů, poradců v oblasti předlužení, úředníků veřejné správy

KVALIFIKAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- zvyšování a prohlubování kvalifikace

REKVALIFIKAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

- Př. profesí:
  - finanční poradce
  - účetní

NORMATIVNÍ ŠKOLENÍ

- Příklad:
  - Zákon o ochraně osobních údajů pro vybrané profese

Příklady špatné praxe

- Vzdělávání je zaměřeno zejména na kognitivní faktory
- Vzdělávání je zaměřováno s finančním poradenstvím
- Součástí vzdělávání je prodej produktů a služeb
- Často chybí vstupní analýza potřeb
- Lektor analyzuje ve výuce osobní finanční situace účastníků (pracuje s reálnými rozpočty účastníků)

Financial Competency Framework

Národní řídicí skupina pro finanční vzdělávání – 2009, Irsko

Oblasti akčního plánu:

- Podpora výzkumu a sdílení best practise
- Zvyšování standardizace prostřednictvím Financial Competency Framework
- Šíření vzdělávacích materiálů o osobních financích
- Poskytování dobrovolníků z firem pro podporu a šíření finančního vzdělávání (výuka ve firmách a v komunitách)

Zdroj: Improving Financial Capability – a multi-stakeholder approach Report

Členské organizace National Steering Group on Financial Education

- Department of Education and Science
- Department of Finance
- FÁS
- Financial Regulator
- Financial Regulator Consultative Consumer Panel
- Irish League of Credit Unions (ILCU)
- Institute of Bankers in Ireland (IBI)
- Irish Banking Federation (IBF)
- Irish Insurance Federation (IIF)
- Irish Vocational Education Association (IVEA)
- Money Advice and Budgeting Service (MABS)
- National Adult Literacy Agency (NALA)
- National Council for Curriculum and Assessment (NCCA)
- The Pensions Board

Area 1 | Contd.

Learners will be able to:

By the end of this training, the learner will be able to:

LEVELS

GENERAL PURPOSE STATEMENT

COMPONENTS

1.3 Distinguish financial needs of the present and future

1.3.1 Distinguish between short term and long term needs

1.3.2 Plan for large expenditures

1.3.3 Predict future income needs

1.3.4 Understand disposable income

1.3.5 Protect their health

1.3.6 Insure their life

1.3.7 Plan their estate

1.3.8 Accumulate money for long term needs

1.3.9 Plan for their retirement needs

1.3.10 Plan to build financial independence for you and your dependants

1.3.11 Use credit prudently to achieve goals

Area 1 | Contd.

Learners will be able to:

By the end of this training, the learner will be able to:

At level 2 the learner will be able to:

GENERAL PURPOSE STATEMENT	COMPONENTS	LEARNING OUTCOMES
1.3 Distinguish financial needs of the present and future	● 1.3.1 Distinguish between short term and long term needs	<ul style="list-style-type: none"> • Understand that some needs are further in the future than other needs. • Explore their own needs in terms of short term and long term.
	● 1.3.4 Understand disposable income	<ul style="list-style-type: none"> • Understand what disposable income is.
	● 1.3.9 Plan for their retirement needs	<ul style="list-style-type: none"> • Know what a pension is. Know what retirement is.
	● 1.3.11 Use credit prudently to achieve goals	<ul style="list-style-type: none"> • Understand what credit is. Understand what a loan is.

Projekt SEKO – Rozvoj socioekonomických kompetencí

Popis projektu

Hlavním cílem projektu je zvýšit šance klientů Úřadu práce ČR na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje jejich socioekonomických kompetencí (SEKO), tedy finanční gramotnosti, prezentačních a komunikačních dovedností, a tím zvýšení jejich šancí na získání a udržení zaměstnání na legálním trhu práce.

Projekt je realizován ve všech krajích ČR.

SEKO II.

Cílové skupiny

1) **uchazeči o zaměstnání** (s důrazem na osoby, kterým se věnuje zvýšená péče při zprostředkování), kteří jsou **dlouhodobě nezaměstnaní**, nebo se v evidenci ÚP nacházejí opakovaně.

Jedná se o cílovou skupinu v celkové velikosti **35 000 podpořených osob**.

2) uchazeči o zaměstnání v rekvalifikačních kurzech **Lektor dalšího vzdělávání** (90 osob) (zahrnující rozšiřující modul z oblasti FG) a Konzultant pro prevenci předlužení v osobních financích (270 osob).

Absolventům rekvalifikačního kurzu Lektor bude poskytnuta praxe v rámci základního školení realizovaného projektem.

SEKO III.

Inovativnost

Projekt vůbec poprvé definuje pojem socioekonomická kompetence a určuje její obsah.

V projektu SEKO vznikl Standard finanční gramotnosti za spolupráce odborníků z pracovní skupiny finančního vzdělávání při MF ČR.

SEKO IV.

Aktuální dění v projektu

Srpen 2014 - zahájeny pilotní běhy základního školení zahrnující i měkké dovednosti

(například se naučí, jak napsat životopis a motivační dopis, anebo jak se mohou prezentovat při přijímacím pohovoru).

Pro ty, kteří se do projektu přihlásí, ale i pro běžné návštěvníky internetu byl spuštěn web **www.zivot-bez-dluhu.cz**.

Obsahuje rady a tipy týkající se rodinných financí, příběhy konkrétních lidí, kteří se potýkali s konkrétními problémy, kalkulačku rodinného rozpočtu nebo rady, jak uspět na trhu práce.

V sekci právo a dokumenty jsou články týkající se nového Občanského zákoníku a dalších předpisů, s nimiž se všichni každodenně setkávají.

Leden 2015 – zahájení výuky lektorů a konzultantů v krajích

Závěrem

- Iniciovat vznik profesního sdružení lektorů
- Vytvoření etického kodexu lektorů FG
- Podnítit vznik pracovní skupiny napříč ministerstvy zahrnující i relevantní stakeholdery
- Zasadit se o standardizaci výuky
- Věnovat významnější pozornost ve strategických dokumentech FG pro dospělou populaci
(včetně zaměření na FG jako součásti rekvalifikačního procesu)

DĚKUJI ZA POZORNOST 😊

LENKA ŘEHÁKOVÁ